

ประเภทภูมิปัญญาด้าน การปกครอง

ชื่อภูมิปัญญา แหล่งขวานหินดอยภูต็อก

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ดอยภูต็อก เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ของบ้านทุ่งผิง ตำบลทุ่งศรีทอง เขตอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ห่างจากกลุ่มแหล่งโบราณคดีเขาหินแก้ว เขาชมพู ดอยปู่แก้ว ไปทางทิศใต้ ประมาณ 10 กิโลเมตร สภาพภูต็อก เป็นเนินเขาลูกโดดเดี่ยว ความสูงเพียง 40-45 เมตร เนือพื้นทีราบ ซึ่งเป็นที่ตั้งหมู่บ้าน บนยอดเนินเป็นที่ลาดกว้าง มีก้อนหินขนาดใหญ่โผล่อยู่ทั่วไป ส่วนมากเป็นหินเล้าภูเขา ไฟเนื้อละเอียด ประกอบด้วยหินทัพพี ชนิดต่าง ๆ และหินชนวนเป็นส่วนน้อย แหล่งโบราณคดีดอยภูต็อก ถูกพบเมื่อปี 2528 โดยคณะสำรวจในโครงการโบราณคดีประเทศไทย และสำรวจอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2529 โดยคณะทำงานในโครงการโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ไทย-ฝรั่งเศส

ความเป็นมา

บนลานกว้างที่ยอดเนินเขาเต็มไปด้วยสะเก็ดหิน เครื่องมือหินที่ทำไม่เสร็จ หินวัตฤติบ แกนหินและก้อนหิน จำนวนมากมายดูละลานตา บางบริเวณมีสภาพเหมือนกับว่าคนกะเทาะเครื่องมือหิน เพิ่งลุกออกไปจากที่ทำงาน เพราะยังเห็นแท่นหินรองนั่งหลายอัน รอบ ๆ แท่นหินมี ก้อนหินวางอยู่ มีโกเลนเครื่องมือหินและมีสะเก็ดหินที่เกิดจากการกะเทาะทิ้งอยู่ รอยรอบนอกจากนี้ยังพบหลักฐานประเภทเดียวกันตามที่ราบเชิงเนินเขาดอยภูต็อก แต่ปริมาณและความหนาแน่นน้อยกว่าบนยอดเนินเขา

การสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2528 พบว่าดอยภูต็อกเป็นแหล่งผลิตเครื่องมือหินที่ยังคงสภาพสมบูรณ์ที่สุด ไม่มีร่องรอยการถากถาง ไถพรวนพื้นที่หรือการขุดหน้าดินแต่อย่างใด โบราณวัตถุส่วนใหญ่ดูเหมือนว่าจะอยู่ในที่เดิมหรือไม่ก็ถูกเคลื่อนย้ายออกไปจากที่เดิมบ้าง แต่ในการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2538 พบว่ามีการไถพรวนเชิงเขาเพื่อเพาะปลูกพืชไร่ ซึ่งเป็นผลให้สภาพหลักฐานการผลิตเครื่องมือหินที่ดอยภูต็อกถูกรบกวนและเปลี่ยนแปลงตำแหน่งโบราณวัตถุ ไปมากกว่าร้อยละ 50 นำเสียดายยิ่งนัก

เครื่องมือหินที่พบบนดอยภูต็อกส่วนใหญ่ ขวาน จะมีรูปแบบและขนาดต่าง ๆ กัน ประกอบด้วย ขวานหินที่มีบ่าขนาดเล็กมีรอยขัดฝนที่ขอบคม ขวานหินไม่มีบ่ารูปใบไม้ มีขนาดใหญ่ ค่อนข้างหนาและมีน้ำหนักมาก ไม่ขัดฝน มีขอบคมด้านล่างและด้านข้าง ขวานหินไม่มีบ่ารูปใบไม้บางชิ้นมีบ่า นอกจากนี้ยังพบเครื่องมือสำหรับแล่ หรือขูดรูปกลมแบนอีกด้วย

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054-781105